

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Кафедра теорії та історії музичного виконавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчальної роботи
доктор мистецтвознавства,
в. о. професора Бондарчук В. О.

**ОСНОВИ
МУЗИЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ**

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Галузь знань: В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Спеціальність: В5 «Музичне мистецтво»

**Спеціальність: В6 «Перформативні мистецтва»/В6.01 «Сценічне
мистецтво»**

Спеціальність: В12 «Культурологія та музеєзнавство»

Освітньо-професійні програми: «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійні програми: «Музична режисура»

**Освітньо-професійні програми: «Культурологія: музична
культурологія»**

Освітній ступінь «Бакалавр»

Київ - 2025

Основи музичної інтерпретації: програма навчальної дисципліни для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» у галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» за спеціальностями: В5 «Музичне мистецтво», В6 «Перформативні мистецтва»/В6.01 «Сценічне мистецтво», В12 «Культурологія та музеєзнавство», освітньо-професійними програмами: «Музичне мистецтво», Музична режисура», «Культурологія: музична культурологія»

Укладач: **Артеменко В. М.**, кандидатка мистецтвознавства, ст. викладачка кафедри історії та теорії музичного виконавства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Рецензенти: **Іванніков Т. П.**, доктор мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Схвалила Науково-методична рада НМАУ ім. П. І. Чайковського.
Протокол №13 від 24 червня 2025 року

Затвердила Вчена рада НМАУ ім. П. І. Чайковського.
Наказ №145-А від 30 червня 2025 року.
Протокол №13

Обсяг курсу – 120 годин
 Аудиторних – 68 годин
 Лекційних – 34 години
 Семінарських – 34 години
 Самостійна робота – 52 години
 Залік – 8 семестр

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS: 4	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»	Вибірковий компонент
	В5 «Музичне мистецтво» В6 «Перформативні мистецтва»/В6.01 «Сценічне мистецтво» В12 «Культурологія та музезнавство»	
Модулів: 1	Освітній ступінь «Бакалавр»	Рік підготовки: 4-й
Змістових модулів: 2		Семестр: 7. 8-й
Загальна кількість годин:120		Аудиторні: 68
		Лекційні: 34
		Семінарські: 34
Тижневих годин: аудиторних: 2; самостійної роботи здобувача– 1,6.		Самостійна робота: 56
		Вид контролю: Залік – восьмий семестр

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму курсу засновано на концепції музичної інтерпретації доктора мистецтвознавства, професора НМАУ В.Г. Москаленка, включає теоретичну і практичну частини (семінарські заняття і письмові роботи). Основне джерело: Москаленко В.Г. Лекції з музичної інтерпретації (електронний варіант - <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/V.-Moskalenko-Lektsiyi-z-muzichnoyi-interpretatsiyi-Navchalnij-posibnik.pdf>).

Мета курсу – озброєння інтерпретатора ефективними засобами розуміння музичного твору та його інтерпретації.

Із нею пов'язані такі завдання курсу:

- вивчення відповідних теоретичних дефініцій;
- прояснення зв'язку між різними формами музичного мислення – науковою («мислення про музику») та музично-практичною («мислення музикою»);
- оволодіння засадами музичної інтерпретації на основі знайомства з різними зразками виконавської інтерпретації музичних творів;
- опанування методикою інтерпретування як у теоретичному, так і у практичному вимірах;
- розвиток художнього, творчого мислення, смаку та ініціативи.

Студент, вивчаючи курс, **має знати:**

- основні поняття, пов'язані із музичною інтерпретацією;
- методику створення власних виконавських версій музичних творів;
- різні виконавські трактування творів, у т.ч. у вигляді порівняльного аналізу.

Студент **має вміти:**

- модифікувати та використовувати отримані знання для власної творчої діяльності в процесі осягнення та інтерпретації музичного твору.
- визначати у процесі аналізу внутрішню художньо-стильову логіку будь-якої інтерпретаційної версії твору.

Програма курсу «Основи музичної інтерпретації» містить у собі теоретичну, практичну частини (семінарські заняття і письмові роботи), самостійну роботу студентів.

Основні форми роботи:

1. Виклад теоретичного матеріалу з ілюстративним показом прикладів різних виконань
2. Генеруючий та лінійний аналіз різних виконань.
3. Заохочення до обговорення та дискусій з приводу виконавського стилю та інтерпретацій різного походження.

З метою активізації навчання студентам запропоновано самостійно підготувати доповіді на семінарські заняття із залученням вказаної літератури, а також різних виконавських інтерпретацій.

В процесі викладення теоретичного матеріалу залучаються форми тестових опитувань і експрес-контрольних робіт, що мають продемонструвати ступінь засвоєння теоретичних і практичних засад курсу.

Програмні компетентності Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2. Здатність розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 4. Здатність до виявлення та вирішення проблем.
- ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 12. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)

- СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК 15. Здатність здійснювати редакторську / лекторську / аранжувальну діяльність у сфері музичного мистецтва.
- СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології виконавської / музикознавчої / диригентської / композиторської та педагогічної діяльності.
- СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання

- ПРН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної

доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН 6 Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

ПРН 7 Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку цієї проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН 8 Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі виконавської, музикознавчої та педагогічної інтерпретації.

ПРН 9 Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування (перекладу) музики та композиції.

ПРН 12 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 14 Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.

ПРН 15 Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН 17 Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	ОБСЯГ ГОДИН					КМР
	Денна форма					
	Загальний обсяг годин	Обсяг годин Аудиторних	Лекційні	Зокрема		
				Семінарські	Самостійна робота	
МОДУЛЬ Музична інтерпретація: історія, теорія і практика						
Змістовий модуль I. Теорія музичної інтерпретації						
Тема 1. «Музична інтерпретація: сутність поняття, види інтерпретування»	6	2	2	–	4	
Тема 2. Прийоми й види інтерпретування. Класифікація.						
Тема 3. Виконавець та еволюція його функцій.	6	2	2	–	4	
Тема 4. Інтонія та інтонаційність.	7	2	2	–	5	
Тема 5. Смысло-утворюючий потенціал тексту музичного твору	15	10	3	7	5	
Тема 6. Комунікативна система жанру. Роль іоносфери. Реконструкція жанрової генетики музичного твору	6	2	2	–	4	
Тема 7. Соносфера як явище та її віддзеркалення у жанрах доби бароко, класицизму, романтизму.	14	10	3	7	4	
Контрольне опитування						1
Контрольна письмова робота №1						1
<i>Разом за змістовим модулем I.</i>	54	28	14	14	26	
Змістовий модуль II. Практика музичної інтерпретації						
Тема 8. Стыль музичної творчості	8	6	2	4	2	
Тема 9. «Пізній стиль» як особливий феномен в композиторській та	4	2	2	–	2	

Назва змістових модулів і тем	ОБСЯГ ГОДИН					КМР
	Денна форма					
	Загальний обсяг годин	Обсяг годин Аудиторних	Лекційні	Зокрема		
				Семінарські	Самостійна робота	
МОДУЛЬ Музична інтерпретація: історія, теорія і практика						
виконавській творчості						
Тема 10. «Автентичний стиль» («Історично поінформоване виконавство»)	8	4	2	2	4	
Тема 11. Задум музичного твору: простір між композитором і виконавцем.	6	4	2	2	2	
Тема 12. Виконавський темпоритм та архітектоніка музичного твору	6	4	2	2	2	
Тема 13. Музична драматургія та її втілення засобами виконавського стилю.	6	4	2	2	2	
Тема 14. Музична фактура та «звуковий образ інструменту».	6	4	2	2	2	
Тема 15. Інтерпретація та види комунікації в музичних ансамблях (на прикладі дуетів).	6	4	2	2	2	
Тема 16. Інтерпретація музики зі словом.	8	4	2	2	4	
Тема 17. Світ сучасного інтерпретування: засоби та можливості.	8	4	2	2	4	
Тест-опитування за змістовим модулем №2						1
Контрольна робота № 2						1
<i>Разом за змістовим модулем 2.</i>	66	40	20	20	26	
<i>Разом за змістовими модулями 1 та 2.</i>	120	68	34	34	52	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Музична інтерпретація: сутність поняття, об'єм значень.

Тема 2. Прийоми й види інтерпретування. Класифікація.

В центрі уваги курсу «Основи музичної інтерпретації» знаходиться творча діяльність професійного музиканта, що спрямована на розкриття виразового потенціалу музичного твору.

Особливу увагу приділено трактуванню понять «Аналіз музичного твору» та «Інтерпретація музичного твору». *Інтерпретація* вважається більш загальним і родовим поняттям, *аналіз* – її важливою складовою.

Терміном *музична інтерпретація* позначаються будь-які види творчої діяльності музиканта-інтерпретатора, а також відповідна галузь музичного знання. Для характеристики діяльності, що пов'язана з тлумаченням музичного твору, використовується термін *інтерпретування*. Результат інтерпретування музичного твору позначається терміном *інтерпретаційна версія*, або ж просто *версія*.

Поняття *музичне інтерпретування* визначається як організована інтелектом творча діяльність музичного мислення, яка спрямована на розкриття виразово-сміслових можливостей музичного твору.

З врахуванням відмінностей у змісті та способі існування інтерпретаційних версій виділяються різновиди музичної інтерпретації: *слухацька, редакторська, виконавська, виконавське перекладення, композиторська*, та *музикознавча, режисерська та технологічна*.

У музикознавчій інтерпретації вирізняються дві тенденції: *наукова* та *художня*.

Одним із яскравих прикладів наукової інтерпретації є так званий «музичний аналіз». Тут є показовим тяжіння до точності, однозначності вербальних чи виражених іншими засобами характеристик музичних явищ. Для художньої тенденції, навпаки, є показовими образність і можлива «розмитість» змістовних значень слова.

У професійній практиці музиканта обидві тенденції, наукова та художня, виступають у синтезі, проте з переважанням однієї з них.

Рекомендована література: 16.

Тема 3. Виконавець та еволюція його функцій.

Історичний погляд на постать виконавця-інтерпретатора. Розгляд еволюційних змін в мистецтві інтерпретації, а також процесів в історії мистецтва, що впливали на інтерпретацію як таку.

Рекомендована література: 16

Тема 4. Інтонія та інтонаційність.

Поняттями «інтонаційність» та «музичне мислення» характеризуються будь-які прояви музично-творчої діяльності – композиторів, виконавців, інших музикантів-інтерпретаторів, а також слухачів, які творчо активно сприймають музику.

Інтонаційністю є поза-поняттєва тілесно-характеристична система спілкування, якою виражається (в аудіальних, візуальних або тактильних формах) ситуативний емоційно-психологічний стан індивіда.

Спираючись на інтонацію, індивід вступає у діалог з постійно вібруючими ритмами всесвіту, соціуму, зі своїм життєвим оточенням та конкретною життєвою ситуацією.

У полі зору музикантів зазвичай знаходяться інтонації, що виражаються у звучанні музики або слова. Але для інтонаційного спілкування не менш важливою є сфера інтонаційності, що сприймається: а) зором; б) тілесним дотиком.

Спільну підставу для слухової (аудіальної), зорової (візуальної) та дотичної (тактильної) форм інтонаційності ми знаходимо у єдиній психофізичній природі її «продукування» індивідом.

У плані комунікативних властивостей порівняти *інтонацію* та *слово*.

Слова володіють закріпленими за ними стабільними значеннями. В тлумачних словниках значення слів роз'яснюються чи то як певний клас предметів, явищ, станів, чи то як їхня характеристика, чи то як певний спосіб дії тощо. Але цього не можна сказати про інтонаційну мовну систему, котра у плані, що розглядається є *п о з а - п о н я т т є в о ю*.

Інтонація не відсилає нас до предмета, конкретного способу дії тощо. Тим більше, вона не називає предмети чи ознаки будь-чого. Інтонацією передається наше *ставлення* до вказаних характеристик.

У світі інтонації кристалізуються певні її типи. Однак сама інтонація (в аудіальному, візуальному, побутовому чи художньому проявах) є завжди результатом неповторного смислового акту.

Феномен інтонаційності використовується в музиці на підставі музичної мови та музичного мовлення.

Музичну інтонацію відрізняє те, що вона виражається музичною мовою. Творчо продуктивна роль у музиці індивідуального та колективного музично-інтонаційного тезаурусу.

Рекомендована література: 16

Тема 5. Смісло-утворюючий потенціал тексту музичного твору

(Текст музичного твору. Різновиди тексту музичного твору. Форми роботи з чужим текстом).

Під музичним твором розуміється самостійна музично-інтонаційна програма, що розкривається як художнє ціле у взаємодії з її інтерпретаційними прочитаннями.

Пізнання музичного твору полягає в осягненні тих суттєвих властивостей, які роблять його унікальним явищем у системі художньої творчості. В процесі пізнання *музичного твору*, взаємодіють два напрямки: *творчо-репродуктивний* та *творчо-продуктивний*.

Творчо-репродуктивний напрямок вирізняється збірністю інформації про твір, яка надходить з різних джерел. Для інтерпретатора цей напрямок

характеризується просуванням від множини різних трактувань виразових можливостей музичного твору до деякого музично-сміслового *загального*.

Творчо-продуктивний напрямок виражається власним інтонаційним пошуком інтерпретатора та оновленням музичного сприйняття твору. Цей напрямок охарактеризувати як просування від деякого музично-сміслового *загального* до *одиночного*, художньо неповторного. Кінцевим етапом на цьому шляху є формування *інтерпретаційної версії* того ж самого музичного твору.

Під *текстом музичного твору* розуміється здатне до перетворення в інші носії джерело інформації, котрим фіксується унікальність твору у системі художньої творчості.

У творчій діяльності професійного музиканта використовуються три форми представництва музичного твору. Це, відповідно, *нотний запис*, *музичне звучання* і закріплені пам'яттю *музичні слухові уявлення*. Дані форми набувають значення *тексту*, якщо вони сприймаються як джерело інформації про музичний твір.

1. *Нотним записом* передається створена композитором художня програма даного музичного твору. На практиці саме цей різновид найчастіше ототожнюється з текстом музичного твору.

Нотний запис відноситься до групи *текстів-кодів*. Для того, щоб стати музичним звучанням, такий запис потребує розкодування. Сам спосіб фіксації музичної думки композитора як «застиглої» у нотній графіці побуджає включення творчої ініціативи музиканта-інтерпретатора.

Нотний запис буває чотирьох видів: авторський рукопис, факсиміле, уртекст (німецькою – urtext) і нотно-текстова редакція.

2. *Музичне звучання* відноситься до групи *реальних текстів*. Розрізняються «реальні тексти» у живому звучанні і у механічному записі.

3. *Зафіксовані пам'яттю слухові уявлення музичного звучання* відносяться до групи *психологічних текстів*. Для композитора вони стають опірним фактором: а) у першо-творенні музики; б) при записі музики нотами. Для музиканта-інтерпретатора слухові уявлення твору стають базовим «інтонаційним матеріалом» для формування інтерпретаційної версії.

Музична архітектоніка як цементуючий фактор відчуття художньої цілісності музичного твору. Два типи архітектонічного відчуття твору-цілого або його фрагменту: а) випереджуючий; б) підсумковий.

Рекомендована література: 16, 30, 34

Тема 6 Комуникативна система жанру. Роль соносфери. Реконструкція жанрової генетики музичного твору.

Етимологічні коріння слова «жанр» проростають від французького *genre* і ще глибше, від грецького *genos* – род і *genesis* – породження, походження. Від цих слів походить назва сучасної науки про закони спадкоємності – «генетика».

Під *музичними жанрами* розуміються історично сформовані типи музичних творів, які визначаються соціальним замовленням і відповідними засобами його втілення у музичному матеріалі та музичному виконанні.

З точки зору «жанрової генетики» є показовими кореневі фактори жанрової системи, що позначаються термінами «жанрові начала», «первісні та вторинні музичні жанри».

С. Скребков виділяє три вихідні жанрові типи музичного тематизму: танцювальність (моторність), декламаційність і аріозну розспівність (кантилену). Ці типи трактуються у музичній інтерпретації як *жанрово-утворюючі начала*, які дозволяють, використовуючи лише природні властивості нашого тіла, висловити доступну для стороннього сприйняття музичну думку.

Порівняно з позицією С. Скребкова, розширяється зміст поняття «моторність». Вона визначається не тільки м'язовою енергетикою. У сферу її художньо-інформативних властивостей входять також міміка, пантоміміка і взагалі – будь-яка виразність нашого тілесного руху.

Жанрово-утворюючі начала розуміються в музичній інтерпретації як генетично присутні у нашому тілі *первісні інструменти* музичного інтонування. Під *вторинними* інструментами музичного інтонування розуміються створені для художнього спілкування штучні музичні об'єкти: скрипка, рояль, кларнет, барабан і т. д.

Музичне висловлювання у первісних жанрах переважно виражається первісними інструментами музичного інтонування, а у вторинних жанрах – переважно вторинними інструментами музичного інтонування.

Під *музичними жанрами* розуміються сформовані історично типи музичних творів, які визначаються соціальним замовленням і відповідними

Багатоплановість в організації музичного смислу часто виражається взаємодією різних жанрових акцентів. Така взаємодія у процесуальному розгортанні музичного твору називається *жанровою драматургією*.

Трактування жанрової назви музичного твору і реконструкція показаних або прихованих жанрових підтекстів стають важливим дороговказом у розумінні цілісної образної концепції і створення інтерпретаційної версії.

Рекомендована література: 16, 31, 32

Тема 7 Соносфера як явище та її віддзеркалення в жанрах доби бароко, класицизму та романтизму

Соносфера як загальне уявлення про актуальне для свого історичного часу тло звучання в усіх його проявах: акустична повсякденність (з емблематизацією в музиці), популярні масові жанри (що мають відбиток в художній музичній партитурі), актуальні жанри для академічної музичної традиції. Їх міксування в композиторській творчій уяві, що впливає на креативне оновлення сталих жанрових інтонаційних моделей і створення нових. Актуальні музичні жанри доби класицизму в популярному сегменті і в академічній традиції. Розгляд творів Й.С.Баха з осягненням всіх можливих значень жанрового підгрунтя в кожному конкретному прикладі.

Соносфера доби романтизму, що висуває на перший план нові інтонаційні моделі і – як наслідок – нові актуальні жанри. Полярізація образного навантаження в трактуванні побутового танцю. Розгляд інтонаційності твору з осягненням жанрового підгрунтя на прикладі Ноктюрна №13 (до мінор) Ф.Шопена.

Рекомендована література: лекції викладача Артеменко В.М.

Тема 8 Стиль музичної творчості

Поняття «стиль музичної творчості» є родинним до поняття «індивідуальний музичний стиль», але не дублює його зміст.

Поняття «стиль музичної творчості» – родинне до поняття «індивідуальний музичний стиль», але не дублює його. У *стилі музичної творчості* визначальними є не оцінка стилю раніше вже скомпонованого «твору композитора», а власне *стильові механізми музично-творчої дії*, яка націлена на становлення музичного твору. Ці механізми сходять до природи музичної творчості і за структурою вони є типологічно спільними і для композитора, і для виконавця його твору, і для інших музикантів-інтерпретаторів.

Під *стилем музичної творчості* розуміється специфіка світовідчуття і музичного мислення індивіда, котра виражається системою музично-мовленнєвих ресурсів творення, інтерпретування та виконання музичного твору.

Явище стилю музичної творчості є сумірним з духовною масштабністю, яка характерна для творчої особистості.

Замість звично використовуваного поняття «музична мова» у визначенні «стилю музичної творчості» використане поняття «*система музично-мовленнєвих ресурсів*». Дана система є проміжною ланкою між *музичною мовою* і *музичним мовленням*.

Очевидними складовими системи музично-мовленнєвих ресурсів є структура (у тому числі психологічна) мислення музиканта-творця, набутий попереднім досвідом індивідуальний тезаурус закріплених пам'яттю музично-слухових уявлень, обраний музичний інструментарій, власна техніка виконання на музичному інструменті.

Рекомендована література: 2, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 27, 28, 33, 36

Тема 9. «Пізній стиль» як особливий феномен в композиторській та виконавській творчості

Особливість пізнього періоду творчості, що пов'язана з впливом двох відчуттів часу. Еволюція засобів виразності. Уникання моментів протистояння і тяжіння до зближення непоєднуваного. Тяжіння до певних концепцій та жанрів, що направлені на сприйняття загального універсуму думок та емоцій, на підбиття певних підсумків, на відтворення певної ностальгійності.

Рекомендована література: 21

Тема 10. «Автентичний стиль» («Історично поінформоване виконавство»)

Історія питання. Витоки течії. А.Долмеч. Типові риси (настройка, температура, імпровізація, реконструкція, нотація, темпоритм, динаміка, інструментарій, орнаментика і її окремі стильові манери). Яскраві представники. Відомі фестивалі. Авторитетні учбові заклади.

Рекомендована література: 1, 6, 23, 26, 35, 37, 39

Тема 11. Задум музичного твору: простір між композитором і виконавцем.

Важливою складовою пізнання музичного твору є реконструкція його *музичного задуму*.

Під *музичним задумом* розумітиметься попередній план побудови та ведучих смислових орієнтирів майбутнього музичного твору. Враховуючи можливості реконструкції інтерпретатором композиторського задуму, виділяються три його складові: 1) *реальна*; 2) *умовно-реальна*; 3) *гіпотетична*.

Реальна складова задуму буває представлена найбільш достовірними свідченнями, найчастіше самого композитора, про майбутній твір, які виражені у слові.

Існують такі унікальні особливості твору, які не міг не планувати і не усвідомлювати композитор, які ми реконструюємо з запропонованої автором нотно-текстової програми. Така складова музичного задуму називається *умовно-реальною*.

Реконструкція *гіпотетичної складової* музичного задуму виникає як припущення, що породжене думкою інтерпретатора.

Рекомендована література: 16

Тема 12. Виконавський темпоритм та архітектоніка музичного твору

Визначення. Особливості застосування. Вплив на художню концепцію інтерпретаційної версії. Безпосередній зв'язок із втіленням архітектоніки музичного твору. Можливі різновиди виконавського темпоритму.

Рекомендована література: 3, 17

Тема 13. Музична драматургія та її втілення засобами виконавського стилю.

Визначення драматургії. Зв'язок драматургії з формою та формобудуванням. Відмінності драматургії від форми. Схильність певних типів драматургії до певних форм. «Конфліктна», «хвильова», «епічна», «медитативна», «контемплативна» драматургія. Історичний вплив драматургії на формування композиційних принципів.

Рекомендована література: 7

Тема 14. Музична фактура та «звуковий образ інструменту»

Важливість фактури як концепційного засобу у створенні інтерпретації. Фактура як центральний засіб організації в сучасному тексті музичного твору. Зв'язок фактури і особливостей конкретного інструменту. Озвучення фактури як один з найважливіших маркерів виконавського стилю. «Звуковий образ інструменту».

Рекомендована література: 29

Тема 15. Інтерпретація та види комунікації в музичних ансамблях (на прикладі дуетів).

Історія та естетика ансамблевого музикування. Передумови класифікації дуетного ансамблю (роль психофізики, виконавської школи, виконавського типу,

художніх принципів, комунікативного типу). Різновиди комунікації в дуеті: діалог-синергія. (Гульд – Менухін; Аргеріх - Кремер).

Рекомендована література: 20, 25

Тема 16. Інтерпретація музики зі словом.

Вокальна музика (спів) як емблематичний приклад спільнокореневості мови і музики через інтонацію.

Важливість тексту. Створення особливого міксу від сполуки тексту та музики (особливості плину часу; відбиття емоційного підтексту). Роль поетичного розміру, вплив поетичного ритму на мелодику та музичний темпоритм, проблема філологічного перекладу.

Рекомендована література: 14

Тема 17. Світ сучасного інтерпретування: засоби та можливості.

Строкатість палітри сучасного виконавства: розмаїття стилів, шкіл, вподобань, традицій. Сполучення академічного і новаторського. Театралізація виконання. Долучення різних видів інтерпретації в одній версії. Розгляд конкретних виконань і порівняння інтерпретацій.

Рекомендована література: 13, 18, 19, 22, 24

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

№	ТЕМИ	ГОДИНИ
1.	«Інтерпретація та інтонація в світлі роботи з текстом музичного твору».	6
2.	«Інтерпретація та інтонація в світлі історичної соносфери».	6
3.	«Різновиди виконавського стилю».	4
4	«Історично усвідомлене виконавство»	2
5.	«Засоби виконавського стилю». Реконструкція задуму музичного твору	2
6.	Виконавський темпоритм та архітектоніка музичного твору	2
7.	Музична драматургія та її втілення засобами виконавського стилю	2
8.	Музична фактура та «звуковий образ інструменту».	2

9.	Інтерпретація та види комунікації в музичних ансамблях (на прикладі дуетів).	2
10.	«Світ сучасного інтерпретування: засоби і можливості».	4
	Всього:	34

САМОСТІЙНА РОБОТА – 52 ГОДИНИ

Самостійна робота студента в межах зазначеного курсу передбачає ознайомлення з рекомендованою літературою при підготовці до семінарських занять; прослуховування-перегляд рекомендованих виконань, концертів, театральних (оперних, балетних та ін.) вистав; долучення власного обігу здобутих знань та професійних навичок до інтерпретаційного аналізу окремих інтерпретаційних версій в їх письмовому порівнянні (довільному за обранням, та з дотриманням певних пунктів алгоритму).

Критерії оцінювання результатів самостійної роботи

Оцінювання самостійної роботи відбувається за ступенем повноти та глибини в осягненні предмету та об'єкту інтерпретації: ступінь та масштаб особистісних асоціацій, долучення власного слухового та особистісного виконавського досвіду, занурення в об'єкт інтерпретації та занурення в теоретичний базис зазначеного курсу.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання відповідають нормативам усного вербального спілкування (опитування, бесіда, дискусія, обговорення), письмового спілкування (опитування та контрольні роботи), а також здійснюються засобами ілюстрації наочно-слухового матеріалу з метою доведення теоретичної тези або демонстрації предмета для порівняння інтерпретаційних версій.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

З метою визначення повноти та тривкості знань і практичних навичок протягом двох семестрів відбуваються семінарські практичні заняття, експрес-письмові роботи, а також наприкінці кожного з двох змістових модулів пишеться модульна контрольна робота і провадиться тестове письмове опитування з теоретичних питань. В кінці навчального року – залік з оцінкою.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

За шкалою ECTS	За національною шкалою	Сума балів	Характеристика критеріїв оцінювання
A	Відмінно	96-100	Завдання розкриті досить глибоко і повно, відповіді переконливо аргументовані з елементами творчого мислення. Програмний матеріал засвоєний повністю, здобувач вільно оперує поняттями, вміє їх аналізувати.
		92-95	Завдання розкриті досить глибоко і повно, відповіді на рівні самостійних роздумів. Програмний матеріал засвоєний повністю, здобувач вільно оперує поняттями, вміє їх аналізувати.
		90-91	Повні відповіді на всі питання, які будуються на рівні самостійного мислення. Тверде засвоєння програмного матеріалу, володіння термінологією, елементами аналізу програмного матеріалу. Вміння вирішувати ситуаційні завдання.
B	Добре	82-89	Повні відповіді на всі питання. Тверде засвоєння програмного матеріалу, володіння термінологією, елементами аналізу програмного матеріалу. Вміння вирішувати ситуаційні завдання.
C	Добре	74-81	Досить повні відповіді на всі питання. Достатнє засвоєння програмного матеріалу, володіння термінологією. Вміння вирішувати ситуаційні завдання. Допущення окремих несуттєвих помилок в відповідях, які не приводять до викривлення сутності.
D	Задовільно	64-73	Відповіді не повні і на рівні репродуктивного мислення. Допущені окремі незначні помилки. Здобувач знає тільки основну частину програмного матеріалу, у нього виникають труднощі при його аналізі.
E	Задовільно	60-63	Відповіді не повні і на рівні репродуктивного мислення. Допущені окремі незначні помилки. Здобувач знає тільки основну частину програмного матеріалу, у нього виникають труднощі при його аналізі. Вагається у виконанні завдань, припускає помилки у

			судженнях
FX	Незадовільно	35-59	Відповіді не повні, мають багато суттєвих помилок. Здобувач не знає основної частини програмного матеріалу, не може використати теоретичні знання для його аналізу.
F	Незадовільно	1-34	Відповіді не повні, безсистемні, мають багато суттєвих помилок. Здобувач не знає основної частини програмного матеріалу, не може використати теоретичні знання для його аналізу. Не вміє виконувати завдання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	За шкалою ECTS	За національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно
1–34	F	

Пояснення щодо різних форм роботи

Робота на семінарі

1. Форми участі у семінарських заняттях.

1) участь в обговоренні питань семінару, з використанням обов'язкової та додаткової літератури, з демонстрацією власних аналітичних навичок по інтерпретуванню музичного твору в світлі набутих знань. Активна участь = присутність під час заняття онлайн від початку до завершення та реакція на запитання викладачки та/або репліки інших учасників та учасниць.

2) Доповідь. Доповідь студент/студентка готує самостійно на основі самостійно знайдених та опрацьованих джерел. Доповідь супроводжується мультимедійною презентацією. Тривалість доповіді – до 7 хвилин. Після доповіді можливе її обговорення з аудиторією та/чи викладачем. Критерії оцінювання: відповідність доповіді заданій темі, критичне осмислення викладеного матеріалу, оформлення презентації, вказання джерел інформації на кожному слайді (якщо ви не вказуєте в презентації джерел, це можна розцінювати як плагіат), дотримання регламенту. (* Щодо джерел: підручники підходять, будь-яка інша література, включно з електронними ресурсами, - також, а Wikipedia – ні).

Експрес-письмові роботи

Пишуться одразу після прочитання відповідних лекцій задля практичного опрацювання конкретної теми.

Тестове опитування

Відбувається безпосередньо під час лекції згідно розкладу. Перенесення цієї форми на інший час неможливе.

Письмова робота №1

Це самостійна творча робота на запропоновану викладачем тему на матеріалі музичного твору, який обирається особисто студентом.

Есе складається з назви, основного тексту з посиланнями та списку використаної літератури. Усі прямі та непрямі цитати з використаної літератури мають бути коректно оформлені та супроводжуватись посиланнями.

Основна частина тексту – власні думки, міркування, пояснення, аргументація та

Інтерпретації.

Вимоги до змісту тексту есе:

- у тексті треба доцільно вжити не менше 5 термінів із пройдених тем;
- у своїй інтерпретаційній аналітиці текст має логічно спиратись на матеріал викладеного курсу, мають бути присутні посилання хоча б на одну основну тему + 2 додаткові (напр., висвітлення «інтонаційності» вкрай бажане поряд з розглядом «інтонаційних архетипів», поряд з темою «жанрово-утворюючі джерела», або «жанровий підтекст». Викладач має впевнитись в системному осягненні студентом матеріалу, що викладається);
- об'єм роботи – до трьох сторінок тексту формату А4 (без урахування списку джерел); шрифт Times New Roman, 14 кегль, інтервал між рядками – 1,15, відступи: 1 см справа, 3 см зліва, по 2 см вгорі та знизу аркуша, рівняння по лівому та правому полям аркуша. Формат файлу: .docx, назва документу – прізвище автора/-ки латинськими літерами та рік (наприклад, Artemenko2023.docx).
- усі джерела, на які є посилання в основному тексті, мають бути зацитовані в тексті з обов'язковим зазначенням сторінки, з якої взято цитату. Кожне джерело, на яке наявне посилання в тексті, має містити автора, назву, місто і рік видання (або актуальну адресу електронного ресурсу). Будь-яке списування (фрагмент «Не-вашого тексту» без посилань) дорівнює плагіату і множить роботу на нуль балів, рівно як і використання Chatgpt (AI – Artificial Intelligence).

- оскільки в центрі уваги в роботі знаходиться музичний твір і два його різних виконання, необхідна присутність в тексті актуальних посилань на виконання і ноти твору.

Підсумкова письмова робота-есе

Критерії вище для зимової письмової роботи. Підсумкова робота передбачає демонстрацію всіх навичок і знань, що студенти отримали протягом курсу, тож об'єм понять і маркерів повноти осягнення відповідно збільшується. Об'єм роботи – до 4 сторінок А4; вимоги щодо шрифту й кеглю тотожні.

Тестові питання з дисципліни

1. Що таке музична інтерпретація? Які різновиди музичної інтерпретації Вам відомі?
2. Які принципи та прийоми інтерпретування музичного твору Ви можете назвати?
3. Як відбувалася історична еволюція постаті виконавця?
4. Що таке інтонаційність? Які існують її різновиди?
5. Інтонаційні архетипи.
6. Що таке текст музичного твору? Назвіть різновиди тексту музичного твору.
7. Як взаємодіють у виконавській діяльності різновиди тексту музичного твору?
8. Форми композиторської роботи із текстом музичного твору.
9. Соносфера художньої епохи та її значення в музиці.
10. Задум музичного твору. Різновиди задуму музичного твору.
11. Надайте визначення музичного жанру. Поясніть його зміст.
12. Надайте характеристику жанровим засадам музичної творчості. Якою є роль жанрових засад в музичному виконанні та музичному інтерпретуванні.
13. Розкрийте зміст поняття «стиль музичної творчості».
14. Що таке музично-виконавський стиль? Якими параметрами він визначається?
15. Які класифікації музично-виконавських стилів Вам відомі? Наведіть приклади приналежності відомих музикантів-виконавців до певного музично-виконавського стилю.
16. Основні засади «історично поінформованого виконавства».
17. Розкрийте зміст поняття «пізній стиль». Наведіть приклади.
18. Феномен ансамблевого музикування. Особливості, складнощі, можливі формати співпраці.
19. Що таке музичний темпоритм? Як він характеризує музично-виконавський стиль?
20. Музична фактура як показник індивідуальності музичного твору і як інструмент створення музично-виконавської версії.

21. «Звуковий образ інструменту» як важливий засіб художньо-виконавської виразності і чинник особистого стилю.
22. Сучасні засоби інтерпретування.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма з курсу «Основи музичної інтерпретації».
2. Підручники, посібники та сайти (див. Рекомендована література).
3. Наукові статті (див. Рекомендована література).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Арнонкур Н. Музика як мова звуків. Суми, 2002. 184 с.
2. Варданян О.І. Реалізація комунікативного аспекту віртуозності у виконавській інтерпретації // Культура України: Збірка праць. Вип.43. Харків: ХДАК, 2013. С. 274–281.
3. Катрич О.Т. Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти). Дослідження : [наукове видання] / Ольга Катрич. – К. – Дрогобич : б/в, 2000.
4. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації. URL: <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/V.-Moskalenko-Lektsiyi-z-muzichnoyi-interpretatsiyi-Navchalnij-posibnik.pdf>
5. Москаленко В. Формула художнього цілого як механізм музичної інтерпретації // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2011, Вип. 95. С. 19–25.
6. Польська І. І. Камерний ансамбль: феноменологія жанру / І. Польська // Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. - 2010. - Вип. 24. - С. 4-14. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlnma_2010_24_4
7. Савицька Н. Хронос композиторської життєтворчості: Монографія / Львівська національна музична академія ім. Лисенка. Львів: СПОЛОМ, 2008. 320 с.
8. Саврук С. Театральність і театралізація у музичному виконавстві // Наукова збірка ЛНМА. Львів, 2014, вип.32. С. 120–134.
9. Сумарокова В. Виконавська традиція як частина художньої інтерпретації музичного твору // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : Музичне виконавство. Київ, 1999. Вип. 3. С. 117–126.

- 10.Сюта Б. Статус і види цитати в музичному тексті // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. 2022. Вип.5(2). С. 141–152.
11. Тукова І.Г. Про смислоутворюючу роль музичного жанру / І. Тукова // Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. - 2009. - Вип. 2. С. 213-218. http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmpmn_2009_2_52
- 12.Martienssen C. A. Die individuelle Klaviertechnik auf der Grundlage des schöpferischen Klangwillens. Verlag Breitkopf & Härtel, Leipzig., 1930. 251 p.
- 13.Harnoncourt N. The Musical Dialogue: Thoughts on Monteverdi, Bach and Mozart. Cleckheaton: Amadeus Press, 1989. 220 p.
14. Lebrecht N. The Maestro Myth: Great Conductors in Pursuit of Power/ London., 1991. 459 p.